

# 5. ZDRAVSTVENO VARSTVO NA PRIMARNI RAVNI





## 5.2 PATRONAŽNO ZDRAVSTVENO VARSTVO

V Sloveniji so v letu 2021 zaposleni v patronažnem zdravstvenem varstvu opravili skupaj 1.239.415 obiskov, od tega 1.073.592 kurativnih in 165.823 preventivnih. V letu 2021 so glede na zadnje desetletno obdobje opravili rekordno število patronažnih obiskov na 1.000 prebivalcev.

Polivalentno patronažno zdravstveno varstvo je že od svojih začetkov leta 1959, v slovenskem prostoru pomemben del zdravstvenega varstva. Organizirano je kot samostojna služba ali organizacijska enota osnovnega zdravstvenega varstva v zdravstvenih domovih ali v okviru zasebnih izvajalcev s koncesijo za izvajanje patronažne dejavnosti.

Temeljni terenski koncept dela patronažnega zdravstvenega varstva je na geografsko opredeljenem območju individualno in družinsko obravnavati paciente v vseh življenjskih obdobjih. Način in mesto delovanja opredeljujeta patronažno zdravstveno varstvo kot tisti del primarnega zdravstvenega varstva, ki najhitreje prepozna spremembe pri posamezniku, družini in lokalni skupnosti ter se lahko nanje tudi hitro in učinkovito odzove.

Patronažno zdravstveno varstvo je skozi proces razvoja in s prenosom izvajanja vseh nalog namenjenih posameznikom, družinam in skupnosti na eno terensko medicinsko sestro, ki je tudi nosilka dejavnosti, preraslo v družinsko patronažno varstvo in zdravstveno nego lokalne skupnosti.

Medicinske sestre v patronažnem zdravstvenem varstvu<sup>1)</sup> imajo v sklopu svojega polivalentnega delovanja, pri obravnavi posameznikov ter njihovih družin v vseh življenjskih obdobjih in bolezenskih stanjih, številne možnosti za prepoznavanje ter obravnavo dejavnikov tveganja za zdravje in zdrav življenjski slog.

Njihovo delovanje je osredotočeno predvsem na tiste skupine prebivalcev, ki so zaradi bioloških lastnosti ali določenih obolenj posebno občutljivi na vplive okolja. Preventivne obravnave izvajajo v skladu s Pravilnikom za izvajanje

preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni in Navodilom za izvajanje, beleženje in obračunavanje storitev v patronažnem zdravstvenem varstvu. Kurativne obiske pa izvajajo po naročilu zdravnika.

Stroga delitev izvajanja obravnav v patronažnem zdravstvenem varstvu na preventivne in kurativne je v praksi nemogoča, saj so v veliki večini kurativnih obravnav na terenu, poleg izvedbe diagnostično terapevtskih posegov in postopkov po naročilu zdravnika, skriti splošni ter predvsem specifični preventivni ukrepi, ki so usmerjeni v preprečevanje točno določene bolezni in njenih posledic.

V zadnjih letih demografske in družbene spremembe pomembno zaznamujejo delo medicinskih sester v patronažnem zdravstvenem varstvu. Zaradi sprememb na primarni in drugih ravneh zdravstvenega varstva ter kratkih ležalnih dob se intenzivnost in zahtevnost obravnave pacientov v domačem okolju povečujeta.

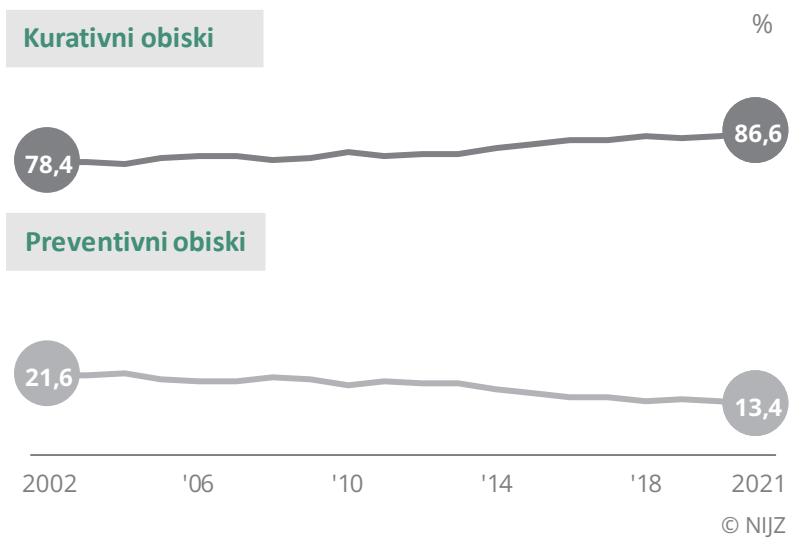
Narašča delež starejših pacientov s pridruženimi bolezenskimi stanji katerih zdravstvena nega je bolj zahtevna, predvsem pa dolgotrajnejša, kar potrjuje tudi porast ponovnih kurativnih obiskov v zadnjih desetih letih.

V letu 2021 je na izvajanje patronažne zdravstvene dejavnosti vsekakor vplivala epidemija COVID-19. Zaradi epidemioloških ukrepov je bilo okrnjeno delovanje tako na preventivnem kot kurativnem področju. Izvajale so se zgolj tiste patronažne obravnave, katerih opustitev bi lahko imela negativne posledice na zdravje pacienta.

<sup>1)</sup> Glede na različne kompetenčne modele pa moramo obvezno upoštevati, da je nosilka zdravstvene nege v patronažnem zdravstvenem varstvu diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik (višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, diplomirana medicinska sestra/38. člen ZZDej-K). Tehniki zdravstvene nege izvajajo samo ponovne kurativne obravnave (zdravstveno nego).



5.2 Slika 1: Preventivni in kurativni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2002–2021



Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)



5.2 Tabela 1: Zdravstveno osebje in obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2012–2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
<b>Zdravstveno osebje<sup>1)</sup></b>										
DMS <sup>2)</sup>	674,1	673,7	678,6	688,6	699,8	716,5	728,7	755,9	789,9	808,7
TZN <sup>3)</sup>	139,7	133,9	130,6	120,4	115,9	111,1	105,2	97,8	84,1	80,1
Ostali <sup>4)</sup>	7,0	8,0	7,0	8,0	7,0	6,0	5,5	6,5	4,0	4,0
<b>SKUPAJ</b>	<b>820,8</b>	<b>815,6</b>	<b>816,2</b>	<b>817,0</b>	<b>822,7</b>	<b>833,6</b>	<b>839,4</b>	<b>860,2</b>	<b>878,0</b>	<b>892,8</b>
Št. preb. na DMS	3.050,4	3.056,4	3.038,1	2.996,3	2.949,8	2.883,9	2.840,9	2.764,0	2.658,7	2.605,4
Št. preb. na TZN	14.719,1	15.378,0	15.785,8	17.135,2	17.810,5	18.597,3	19.677,3	21.363,1	24.971,8	26.304,7
Št. preb. na zaposlenega	2.505,2	2.524,7	2.525,9	2.525,3	2.509,1	2.478,7	2.466,3	2.428,9	2.391,9	2.360,0
Št. obiskov na zaposlenega	1.390,9	1.398,1	1.407,1	1.452,7	1.467,9	1.436,3	1.420,9	1.409,7	1.349,3	1.388,2
Št. storitev na zaposlenega	1.678,8	1.703,8	1.711,8	1.575,9	1.769,8	1.685,0	1.677,3	1.646,4	1.548,4	1.568,6
<b>Število obiskov</b>										
Preventivni obiski	218.940	218.289	201.973	194.314	186.843	186.447	174.130	180.533	170.853	165.823
Kurativni obiski	922.717	922.013	946.489	992.460	1.020.765	1.010.757	1.018.497	1.032.100	1.013.796	1.073.592
<b>SKUPAJ</b>	<b>1.141.657</b>	<b>1.140.302</b>	<b>1.148.462</b>	<b>1.186.774</b>	<b>1.207.608</b>	<b>1.197.204</b>	<b>1.192.627</b>	<b>1.212.633</b>	<b>1.184.649</b>	<b>1.239.415</b>
<b>Na 1.000 prebivalcev</b>										
Preventivni obiski	106,5	106,0	98,0	94,1	90,5	90,2	84,1	86,4	81,4	78,7
Kurativni obiski	448,7	447,8	459,1	480,3	494,5	489,2	492,0	494,0	482,7	509,5
<b>SKUPAJ</b>	<b>555,2</b>	<b>553,8</b>	<b>557,1</b>	<b>574,4</b>	<b>585,0</b>	<b>579,4</b>	<b>576,1</b>	<b>580,4</b>	<b>564,1</b>	<b>588,2</b>

<sup>1)</sup> Zdravstveno osebje se v Statističnem poročilu o delu patronažnega varstva poroča kot celo ali decimalno število, zato ga tako prikazujemo tudi v tabeli.

<sup>2)</sup> DMS: diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik, višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, medicinske sestre s fakultetno izobrazbo.

<sup>3)</sup> TZN: tehnik zdravstvene nege/tehnica zdravstvene nege, medicinske sestre in zdravstveni tehniki s srednjo izobrazbo, babice.

<sup>4)</sup> Ostali: ostali zaposleni v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva (fizioterapevti, delovni terapevti, bolničarji).

Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

**V desetletnem obdobju je število zaposlenih poraslo za 8,8 %, medtem ko se je število obiskov povečalo za 8,6 %.** V primerjavi z letom 2012 je število obiskov na zaposlenega glede na podatke ostalo skoraj enako (0,2 % povečanje).

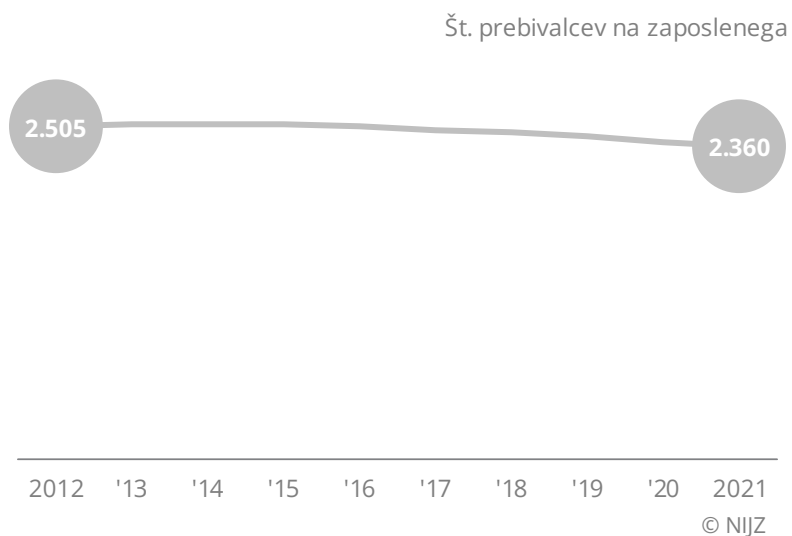
V letu 2021 se je, kljub okrnjenemu delovanju zdravstvenega sistema

zaradi epidemije COVID-19, za 2,8 % povečalo število obiskov na zaposlenega v primerjavi z letom 2020.

Prav tako v letu 2021 beležimo rekordno število obiskov na 1.000 prebivalcev, kar gre pripisati okrnjenemu delovanju in zmanjšani dostopnosti do ostalih izvajalcev v sistemu zdravstvenega varstva.



5.2 Slika 2: Preskrbljenost z zdravstvenim osebjem v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2012–2021



Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

V zadnjem desetletju se je skupno število izvajalcev patronažnega zdravstvenega varstva povečalo za 8,8 %.

**En izvajalec patronažnega zdravstvenega varstva v povprečju skrbi za 145 prebivalcev manj kot pred desetimi leti.**

Glede na podatke se iz leta v leto povečujejo potrebe po patronažnih obiskih, saj povprečno število opravljenih obiskov na 1.000 prebivalcev narašča.

5.2 Tabela 2: Obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2021

	Število obiskov			Ponovni/prvi obisk	Na 1.000 prebivalcev	
	Prvi	Ponovni	SKUPAJ		Prvi	SKUPAJ
Preventivni obiski	63.815	102.008	165.823	1,6	30,3	78,7
Kurativni obiski	71.528	1.002.064	1.073.592	14,0	33,9	509,5
<b>SKUPAJ</b>	<b>135.343</b>	<b>1.104.072</b>	<b>1.239.415</b>	<b>8,2</b>	<b>64,2</b>	<b>588,2</b>

© NIJZ

Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

V primerjavi z letom 2020 je bilo v patronažni zdravstveni dejavnosti v letu 2021 opravljenih 4,6 % več obiskov. **Zaradi omejitev epidemije je bilo povišanje predvsem za račun kurativnih obiskov.**



5.2 Tabela 3: Preventivni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po varovancih, Slovenija, 2021

Varovanci po skupinah	Število	%	Odmik 2021/2020 (%)
Novorojenčki	79.393	47,9	+6,0
Otročnice	32.469	19,6	+0,4
Kronični bolniki in ostali bolniki	17.799	10,7	-38,0
Dojenčki	15.592	9,4	-1,8
Ostali varovanci	4.825	2,9	+124,3
Nosečnice	4.430	2,7	+50,7
Starostniki <sup>1)</sup>	3.585	2,2	+5,0
Otroci 1-6 let	3.302	2,0	-10,2
Rakavi bolniki	1.936	1,2	-27,1
Diabetiki	1.115	0,7	-35,5
Invalidi	723	0,4	-46,5
Duševni bolniki	520	0,3	-39,6
Bolniki s kisikom	99	0,1	-61,8
TBC bolniki	26	0,0	+73,3
Šolarji	9	0,0	-10,0
<b>SKUPAJ</b>	<b>165.823</b>	<b>100,0</b>	

© NIJZ

<sup>1)</sup> Zajem podatkov po spremenjenih kriterijih ZZSZ iz leta 2016.  
Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

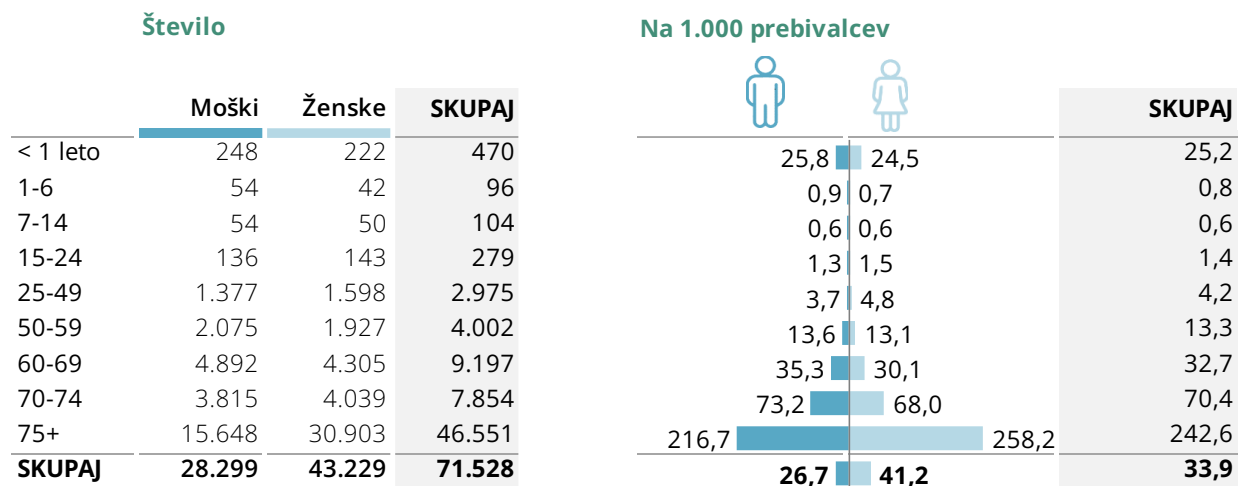
V preventivni dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva prevladujejo obravnave, ki so namenjene:

- **novorojenčkom,**
- **otročnicam,**
- **dojenčkom in**
- **nosečnicam.**

**V letu 2020 in 2021 se je izvajanje preventivnih patronažnih obravnav prilagajalo epidemiološkim ukrepom.** Nemoteno so se izvajali predvsem obiski nosečnic, otročnic, novorojenčkov in dojenčkov, v manjši meri so se izvajali ostali preventivni obiski, katerih opustitev bi lahko imela negativne posledice na zdravje pacientov.



5.2 Tabela 4: Prvi kurativni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po starostnih skupinah, Slovenija, 2021



© NIJZ

Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

V patronažni zdravstveni dejavnosti je največji delež prvih kurativnih obiskov opravljenih **pri starejših prebivalcih v starosti 75 in več let (64 %)**. Delež prvih kurativnih obiskov pri prebivalcih v starosti 70 in več let predstavlja več kot tri četrtine vseh prvih kurativnih obiskov (76 %).

Glede na spol je pretežni delež obiskov opravljen **pri ženskah**, samo med prvimi kurativnimi obiski jih je 60 %.



5.2 Tabela 5: Vzroki za prve kurativne obiske v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po poglavjih MKB-10-AM, Slovenija, 2021

Poglavje MKB-10-AM			Število	%	
I.	Nekatere infekcijske in parazitarne bolezni	A00-B99	1.514	2,1	
II.	Neoplazme	C00-D48	6.740	9,4	
III.	Bolezni krvi in krvotvornih organov	D50-D89	2.617	3,7	
IV.	Endokrine, prehranske in presnovne bolezni <sup>1)</sup>	E00-E90	3.274	4,6	
V.	Duševne in vedenjske motnje	F00-F99	1.760	2,5	
VI.	Bolezni živčevja	G00-G99	1.744	2,4	
VII.	Bolezni očesa in adneksov	H00-H59	109	0,2	
VIII.	Bolezni ušesa in mastoida	H60-H95	114	0,2	
IX.	Bolezni obtočil	I00-I99	17.389	24,3	
X.	Bolezni dihal	J00-J99	1.624	2,3	
XI.	Bolezni prebavil	K00-K93	1.960	2,7	
XII.	Bolezni kože in podkožja	L00-L99	7.960	11,1	
XIII.	Bolezni mišičnoskeletnega sistema in vezivnega tkiva	M00-M99	7.173	10,0	
XIV.	Bolezni sečil in spolovil	N00-N99	2.000	2,8	
XV.	Nosečnost, porod in poporodno obdobje	O00-O99	260	0,4	
XVI.	Stanja, ki izvirajo v perinatalnem obdobju	P00-P96	152	0,2	
XVII.	Prirojene malformacije, deformacije in kromosomske nenormalnosti	Q00-Q99	72	0,1	
XVIII.	Simptomi, znaki ter nenormalni izvidi, neuvrščeni drugje	R00-R99	3.210	4,5	
XIX.	Poškodbe in zastrupitve	S00-T98	4.900	6,9	
XX.	Zunanji vzroki obolevnosti in umrljivosti	V01-Y98	101	0,1	
XXI.	Dejavniki, ki vplivajo na zdravstveno stanje in na stik z zdravstveno službo	Z00-Z99	6.855	9,6	
XXII.	Koda za posebne namene	U00-U49	-	-	
<b>SKUPAJ</b>			<b>71.528</b>	<b>100,0</b>	© NIJZ

<sup>1)</sup> Podatki se nanašajo pretežno na sladkorno bolezen (sklop E10-E14, klasifikacija MKB-10-AM, verzija 6).  
Vir: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

Najpogostejši vzrok za obisk patronažne medicinske sestre na pacientovem domu so **bolezni obtočil, bolezni kože in podkožja, bolezni mišično-skeletnega sistema in vezivnega tkiva** in **neoplazme**, katerih število se postopno povečuje.





5.2 Tabela 6: Vrste strokovnih storitev pri kurativnih obiskih v dejavnosti patронаžnega zdravstvenega varstva, Slovenija, 2021

Vrsta strokovnih storitev	Število	%	Odmik 2021/2012 (%)
Preveza	642.412	45,9	+12,2
Odvzem laboratorijskega materiala	168.309	12,0	+31,6
Poučevanje	157.750	11,3	-4,4
Ostali posegi	82.599	5,9	+12,2
Merjenje venoznega krvnega pritiska	82.468	5,9	-27,5
Ostali postopki	82.353	5,9	+4,5
Aplikacija injekcije	73.801	5,3	-41,6
Nega stome	36.108	2,6	+47,3
Osebna higiena in urejanje	27.228	1,9	-31,0
Preprečevanje nastanka preležanin	24.156	1,7	-1,0
Kopanje	7.870	0,6	+3,9
Kateterizacija in menjava urinskega katetra pri ženskah	5.555	0,4	+59,1
Aplikacija infuzije	3.749	0,3	-18,0
Aplikacija klizme	2.757	0,2	-3,1
Razgibavanje	2.360	0,2	-76,7
Nega umirajočega	995	0,1	-65,8
<b>SKUPAJ</b>	<b>1.400.470</b>	<b>100,0</b>	

© NIJZ

V letu 2021 po podatkih predstavljajo  
- preveze in  
- odvzem laboratorijskega materiala  
dobrih 57 % vseh strokovnih storitev v  
patronažni dejavnosti.

Viri: Statistično poročilo o delu patронаžnega varstva (Obr. 8,95)



## REGIONALNE PRIMERJAVE

5.2 Tabela 7: Zdravstveno osebje v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah, Slovenija, 2021

	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
<b>Zdravstveno osebje<sup>1)</sup></b>													
DMS <sup>2)</sup>	46,5	137,0	32,0	99,3	20,0	34,6	61,0	188,2	76,5	21,5	55,0	37,2	808,7
TZN <sup>3)</sup>	5,0	4,0	4,0	18,0	8,3	1,0	0,4	26,0	1,0	4,5	0,0	7,9	80,1
Ostali <sup>4)</sup>	0,0	1,0	0,0	2,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0
<b>SKUPAJ</b>	<b>51,5</b>	<b>142,0</b>	<b>36,0</b>	<b>119,3</b>	<b>28,3</b>	<b>36,6</b>	<b>61,4</b>	<b>214,2</b>	<b>77,5</b>	<b>26,0</b>	<b>55,0</b>	<b>45,1</b>	<b>892,8</b>
Št. preb. na DMS	2.463,2	2.391,1	2.207,4	2.605,0	2.845,9	2.188,8	2.393,4	2.951,3	2.764,7	2.477,1	2.151,9	3.189,6	2.605,4
Št. preb. na TZN	22.908,0	81.894,3	17.659,0	14.370,9	6.857,5	75.732,0	364.697,5	21.363,1	211.501,0	11.834,9	-	14.999,2	26.304,7
Št. preb. na zaposlenega	2.224,1	2.306,9	1.962,1	2.168,3	2.011,2	2.069,2	2.377,8	2.593,1	2.729,0	2.048,3	2.151,9	2.630,3	2.360,0
Št. obiskov na zaposlenega	1.516,0	1.614,3	1.128,4	1.382,2	1.396,9	1.485,0	1.519,0	1.269,6	1.415,5	1.259,5	1.150,1	1.373,4	1.388,2
Št. storitev na zaposlenega	1.611,1	1.681,8	1.889,9	1.368,7	1.876,1	1.840,2	1.384,2	1.384,7	1.849,2	1.792,8	1.419,5	1.718,0	1.568,6

1) Zdravstveno osebje se v Statističnem poročilu o delu patronažnega varstva poroča kot celo ali decimalno število, zato ga tako prikazujemo tudi v tabeli.

2) DMS: diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik, višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, medicinske sestre s fakultetno izobrazbo.

3) TZN: tehnik zdravstvene nege/tehničar zdravstvene nege, medicinske sestre in zdravstveni tehniki s srednjo izobrazbo, babice.

4) Ostali: ostali zaposleni v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva (fizioterapevti, delovni terapevti, bolničarji negovalci).

Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

V letu 2021 je bilo **največje število prebivalcev na zaposlenega v patronažnem zdravstvenem varstvu:**

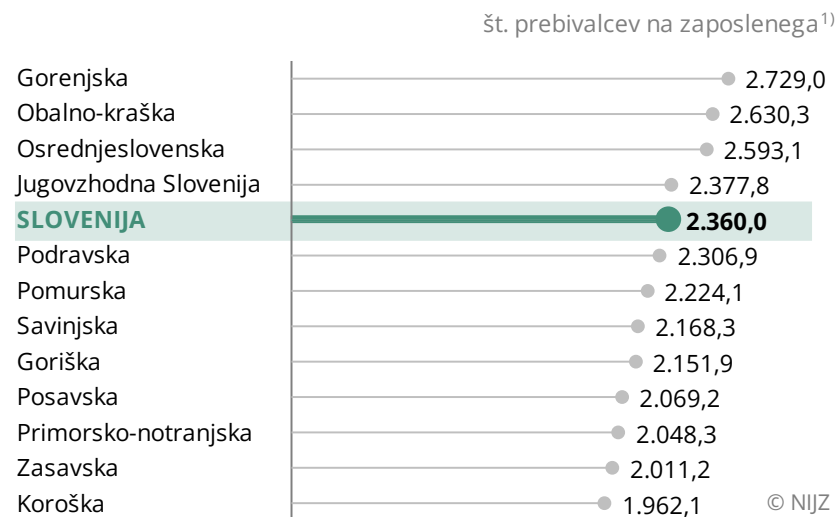
- gorenjske,
- obalno-kraške in
- osrednjeslovenske regije.

**Po številu obiskov**, ki jih v povprečju opravi zaposleni v patronažnem zdravstvenem varstvu, izstopajo:

- podravska,
- jugovzhodna Slovenija in
- pomurska regija.



5.2 Slika 3: Število prebivalcev na zaposlenega v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah, Slovenija, 2021



<sup>1)</sup> Izbrani kazalnik se nanaša na vse zaposlene, ne glede na poklicno skupino.  
Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

Slovensko povprečje po številu prebivalcev na zaposlenega presegajo jugovzhodna Slovenija, osrednjeslovenska, obalno-kraška ter gorenjska regija.

V primerjavi s preteklim letom se je število prebivalcev, za katere je odgovoren zaposleni v patronažni zdravstveni dejavnosti, v povprečju zmanjšalo za 32 oseb (1-odstotno znižanje).

**Dostop prebivalcev do patronažnih storitev po Sloveniji se iz leta v leto izboljšuje**, čeprav sta regijsko še vedno zelo različni tako struktura zaposlenih v patronažnem zdravstvenem varstvu kot vsebina patronažne dejavnosti.



5.2 Tabela 8: *Obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po statističnih regijah, Slovenija, 2021*

	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
<b>Preventivni obiski</b>													
Prvi	2.918	8.986	2.054	7.874	1.845	1.827	5.496	17.264	7.814	1.622	3.504	2.611	63.815
Ponovni	3.496	13.722	3.112	11.585	2.533	3.063	7.100	25.934	17.944	3.095	5.071	5.353	102.008
<b>SKUPAJ</b>	<b>6.414</b>	<b>22.708</b>	<b>5.166</b>	<b>19.459</b>	<b>4.378</b>	<b>4.890</b>	<b>12.596</b>	<b>43.198</b>	<b>25.758</b>	<b>4.717</b>	<b>8.575</b>	<b>7.964</b>	<b>165.823</b>
<b>Kurativni obiski</b>													
Prvi	4.908	11.191	3.913	8.337	2.199	2.493	5.312	16.581	6.575	1.757	5.251	3.011	71.528
Ponovni	66.750	195.328	31.543	137.102	32.954	46.968	75.280	212.172	77.370	26.272	49.429	50.896	1.002.064
<b>SKUPAJ</b>	<b>71.658</b>	<b>206.519</b>	<b>35.456</b>	<b>145.439</b>	<b>35.153</b>	<b>49.461</b>	<b>80.592</b>	<b>228.753</b>	<b>83.945</b>	<b>28.029</b>	<b>54.680</b>	<b>53.907</b>	<b>1.073.592</b>
<b>SKUPAJ OBISKI</b>	<b>78.072</b>	<b>229.227</b>	<b>40.622</b>	<b>164.898</b>	<b>39.531</b>	<b>54.351</b>	<b>93.188</b>	<b>271.951</b>	<b>109.703</b>	<b>32.746</b>	<b>63.255</b>	<b>61.871</b>	<b>1.239.415</b>
<b>Št. ponovnih na prvi obisk</b>													
Preventivni obiski	1,2	1,5	1,5	1,5	1,4	1,7	1,3	1,5	2,3	1,9	1,4	2,1	1,6
Kurativni obiski	13,6	17,5	8,1	16,4	15,0	18,8	14,2	12,8	11,8	15,0	9,4	16,9	14,0
<b>SKUPAJ</b>	<b>9,0</b>	<b>10,4</b>	<b>5,8</b>	<b>9,2</b>	<b>8,8</b>	<b>11,6</b>	<b>7,6</b>	<b>7,0</b>	<b>6,6</b>	<b>8,7</b>	<b>6,2</b>	<b>10,0</b>	<b>8,2</b>
<b>Obiski na 1.000 prebivalcev</b>													
Preventivni obiski	56,0	69,3	73,1	75,2	76,9	64,6	86,3	77,8	121,8	88,6	72,5	67,2	78,7
Kurativni obiski	625,6	630,4	502,0	562,2	617,6	653,1	552,5	411,8	396,9	526,3	462,0	454,9	509,5
<b>SKUPAJ</b>	<b>681,6</b>	<b>699,8</b>	<b>575,1</b>	<b>637,5</b>	<b>694,5</b>	<b>717,7</b>	<b>638,8</b>	<b>489,6</b>	<b>518,7</b>	<b>614,9</b>	<b>534,4</b>	<b>522,1</b>	<b>588,2</b>

Viri: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

Primerjava podatkov o številu preventivnih in kurativnih obiskov na 1.000 prebivalcev kaže **velike razlike v izvajanju in obremenjenosti zaposlenih v patronažni zdravstveni dejavnosti.**



5.2 Tabela 9: Preventivni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva po varovancih in statističnih regijah, Slovenija, 2021

Varovanci po skupinah (število)	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA	%
Novorojenčki	3.124	11.711	2.717	8.606	2.180	2.202	6.176	23.820	8.153	2.259	3.825	4.620	79.393	47,9
Dojenčki	723	1.780	573	2.646	373	501	1.197	4.056	1.770	418	859	696	15.592	9,4
Otroci 1-6 let	204	443	142	371	37	65	213	833	581	63	170	180	3.302	2,0
Šolarji	-	2	-	2	-	-	1	4	-	-	-	-	9	0,0
Nosečnice	274	1.143	150	406	61	105	531	1.109	185	70	244	152	4.430	2,7
Otročnice	1.436	5.029	1.094	3.883	914	848	2.737	9.179	3.378	824	1.567	1.580	32.469	19,6
Starostniki <sup>1)</sup>	30	501	61	328	48	142	252	545	984	475	87	132	3.585	2,2
Rakavi bolniki	43	25	16	146	20	17	82	300	1.168	45	32	42	1.936	1,2
TBC bolniki	1	-	-	3	14	-	1	1	3	1	2	-	26	0,0
Bolniki s kisikom	9	7	3	13	4	2	3	34	19	1	-	4	99	0,1
Duševni bolniki	-	13	15	32	11	5	23	117	244	27	17	16	520	0,3
Diabetiki	34	30	26	92	41	3	42	225	493	82	30	17	1.115	0,7
Invalidi	7	27	13	26	67	9	48	185	236	24	14	67	723	0,4
Kronični bolniki in ostali	403	1.341	331	1.323	581	177	1.205	2.439	8.473	418	663	445	17.799	10,7
Ostali varovanci	126	656	25	1.582	27	814	85	351	71	10	1.065	13	4.825	2,9
<b>SKUPAJ</b>	<b>6.414</b>	<b>22.708</b>	<b>5.166</b>	<b>19.459</b>	<b>4.378</b>	<b>4.890</b>	<b>12.596</b>	<b>43.198</b>	<b>25.758</b>	<b>4.717</b>	<b>8.575</b>	<b>7.964</b>	<b>165.823</b>	© NIJZ

<sup>1)</sup> Zajem podatkov po spremenjenih ZZS kriterijih iz leta 2016.  
Vir: Statistično poročilo o delu patronažnega varstva (Obr. 8,95)

Med preventivnimi obiski v patronažnem zdravstvenem varstvu izstopajo obiski **novorojenčkov, otročnic, dojenčkov in nosečnic**. Razlike v obsegu preventivne dejavnosti med regijami posredno kažejo velike razlike v vsebini izvajanja patronažne zdravstvene dejavnosti v državi.



## DEFINICIJE

OKRAJŠAVA	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANGL. IZRAZ
<b>PV</b>	<b>Patronažno zdravstveno varstvo</b>	Je posebna oblika zdravstvenega varstva, ki izvaja aktivno zdravstveno in socialno obravnavo posameznika, družine in skupnosti v stanju zdravja in blagostanja ter v obdobju bolezni, poškodb ali onemoglosti.	Podrobnejša metodološka navodila so objavljena na spletni strani NIJZ: <a href="https://nijz.si/podatki/podatkovne-zbirke-in-raziskave/spremljanje-obravnav-v-patronaznem-zdravstvenem-varstvu-patr/">https://nijz.si/podatki/podatkovne-zbirke-in-raziskave/spremljanje-obravnav-v-patronaznem-zdravstvenem-varstvu-patr/</a>	Community nursing
<b>DMS</b>	<b>Diplomirana medicinska sestra (v patronažnem zdravstvenem varstvu)</b>	Je nosilka zdravstvene nege v patronažnem zdravstvenem varstvu. Na geografsko opredeljenem terenskem območju obravnava pacienta, družino in lokalno skupnosti v stanju zdravja in blagostanja ter v stanju bolezni, poškodb, nezmožnosti, prizadetosti in nezaželenih stanj. Ugotavlja potrebe, načrtuje, izvaja in vrednoti zdravstveno nego. Je koordinatorka vseh oblik pomoči na domu in je vez med posameznikom in njegovim osebnim zdravnikom.	V patronažnem zdravstvenem varstvu (VZD 510) v Sloveniji so po podatkih RIZDDZ (NIJZ16) zaposleni (zatečeno stanje): diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik, višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, tehnik zdravstvene nege/tehničar zdravstvene nege, diplomirana medicinska sestra/38. člen ZZDej-K, medicinska sestra babica, diplomirana babica/diplomirani babičar. Glede na različne kompetenčne modele moramo obvezno upoštevati, da je nosilka zdravstvene nege v patronažnem zdravstvenem varstvu diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik (višja medicinska sestra/višji medicinski tehnik, diplomirana medicinska sestra/38. člen ZZDej-K). Uporablja se poimenovanje medicinska sestra v patronažnem zdravstvenem varstvu.	Registered Nurse in Community Nursing
<b>TZN</b>	<b>Tehnik zdravstvene nege</b>	Je član negovalnega tima in se po navodilih DMS v PV ter v skladu s kompetenčnim modelom vključuje v obravnavo pacienta.	Tehniki zdravstvene nege izvajajo samo nekatere ponovne kurativne obravnave (zdravstveno nego). V skladu z dodatnim pojasnilom pri DMS so tudi v kategoriji TZN združeni vsi zaposleni s srednješolsko zdravstveno izobrazbo, ki opravljajo delo TZN.	Health technician
	<b>Varovanec</b>	Pacient		Patient
	<b>Preventivne obravnave v patronažnem zdravstvenem varstvu</b>	Preventivne obravnave v patronažnem zdravstvenem varstvu vključujejo zdravstveno in socialno obravnavo posameznika, družine in skupnosti ter zdravstveno nego otročnice, novorojenčka in dojenčka na domu.	Preventivne obravnave v patronažnem zdravstvenem varstvu medicinska sestra v patronažnem zdravstvenem varstvu načrtuje samostojno, na osnovi Pravilnika za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni (Uradni list RS, št. 19/98, 47/98, 26/00, 67/01, 33/02 37/03, 117/04, 31/05, 83/07, 22/09 in 17/15) in Navodila za izvajanje, beleženje in obračunavanje storitev v patronažnem varstvu (NIJZ, 2021).	Preventive Community nursing visit



OKRAJŠAVA	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANGL. IZRAZ
	<b>Kurativni obisk, prvi, na domu</b>	Prvi kurativni obisk je prvi neposredni stik varovanca z DMS v patronažnem zdravstvenem varstvu na njegovem domu zaradi nove bolezni ali stanja v poročevalskem obdobju.	Prvi kurativni obisk opravi patronažna medicinska sestra na osnovi delovnega naloga zdravnika. Po strokovnih smernicah lahko prvi kurativni obisk opravi samo DMS, ki je nosilka dejavnosti.	First curative home visit
	<b>Kurativni obisk, ponovni, na domu</b>	Ponovni kurativni obisk je vsak neposredni stik varovanca z DMS ali TZN v patronažnem zdravstvenem varstvu na njegovem domu zaradi nadaljnje obravnave določene bolezni ali stanja.	Po presoji DMS in v skladu s kompetenčnim modelom lahko ponovni kurativni obisk opravi tudi TZN.	Further curative home visit
SR	<b>Statistična regija</b>	Statistična regija je enota na tretji ravni klasifikacije statističnih teritorialnih enot. Statistični urad Republike Slovenije je za izkazovanje statističnih podatkov na regionalni ravni prevzel členitev Slovenije na t. i. funkcionalna območja oziroma planske regije in jih poimenoval statistične regije.	Podrobnejša metodološka pojasnila so objavljena na spletni strani SURS-a.	Statistical region
PMS	<b>Patronažna medicinska sestra</b>	Medicinska sestra, ki ima zaključeno podiplomsko izobraževanje s področja patronažnega zdravstvenega varstva.		Community nurse



## SEZNAM SLIK

5.2 Slika 1: <b>Preventivni in kurativni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva</b> , Slovenija, 2002–2021 .....	3
5.2 Slika 2: <b>Preskrbljenost z zdravstvenim osebjem v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva</b> , Slovenija, 2012–2021 .....	5
5.2 Slika 3: <b>Število prebivalcev na zaposlenega v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva</b> po statističnih regijah, Slovenija, 2021 .....	11

## SEZNAM TABEL

5.2 Tabela 1: <b>Zdravstveno osebje in obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva</b> , Slovenija, 2012–2021 .....	4
5.2 Tabela 2: <b>Obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva</b> , Slovenija, 2021 .....	5
5.2 Tabela 3: <b>Preventivni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva</b> po varovancih, Slovenija, 2021 .....	6
5.2 Tabela 4: <b>Prvi kurativni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva</b> po starostnih skupinah, Slovenija, 2021 .....	7
5.2 Tabela 5: <b>Vzroki za prve kurativne obiske v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva</b> po poglavjih MKB-10-AM, Slovenija, 2021 .....	8
5.2 Tabela 6: <b>Vrste strokovnih storitev pri kurativnih obiskih v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva</b> , Slovenija, 2021 .....	9
5.2 Tabela 7: <b>Zdravstveno osebje v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva</b> po statističnih regijah, Slovenija, 2021 .....	10
5.2 Tabela 8: <b>Obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva</b> po statističnih regijah, Slovenija, 2021 .....	12
5.2 Tabela 9: <b>Preventivni obiski v dejavnosti patronažnega zdravstvenega varstva</b> po varovancih in statističnih regijah, Slovenija, 2021 .....	13